

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет водного господарства та
природокористування**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра фінансів і економіки природокористування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2018 р.

06-03-44

**Робоча програма навчальної дисципліни
Program of the Discipline**

**“ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”
“TAX MANAGEMENT”**

Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
Specialty 072 «Finance, banking and insurance»

Рівне-2018

Робоча програма навчальної дисципліни для студентів, які навчаються за спеціальністю 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”. Рівне : НУВГП, 2018. – 13 с.

Розробник: Акімова Л.М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і економіки природокористування

Затверджена на засіданні кафедри фінансів і економіки природокористування
Протокол № 6 від 25.01.2018 р.

Завідувач кафедри _____ Л.В. Мельник

Рекомендовано науково-методичною комісією за спеціальністю 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”.

Протокол № 6 від 31.01.2018 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Л.М. Мельник

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців рівня вищої освіти „магістерський” галузь знань 07 «Управління та адміністрування, спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація стягнення податків та зборів (обов'язкових платежів).

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Податковий менеджмент» є складовою блоку нормативних навчальних дисциплін (дисциплін професійної та практичної підготовки) для підготовки студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Вона базується на знаннях отриманих з таких навчальних дисциплін, як “Національна економіка”, “Міжнародна економіка”, “Ринок нерухомості”, “Фінансове право”, “Інформаційні системи і технології в фінансах”, “Менеджмент”, “Управління корпоративним капіталом”, “Фінансовий аналіз”, „Фінансовий менеджмент”, „Податкова система”, а отримані знання будуть використовуватись у подальшому при написанні магістерської роботи.

Курс заплановано в ключі цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та під час практичних занять, самостійної роботи.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

На даний час економічні умови, в яких функціонують вітчизняні підприємства, характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності чинників зовнішнього середовища. У таких умовах важливості набуває вміння керівників не лише бізнесу, а і державних органів, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та приймати науково обґрунтовані, оптимальні рішення з метою ведення ефективної фінансової політики.

Саме в сучасних умовах особливе значення набуває податковий менеджмент, який забезпечує стійке надходження платежів до бюджету та дотримання фізичними і юридичними особами податкового законодавства. Володіючи формами і методами податкового менеджменту фахівці підприємств і підприємці зможуть визначити оптимальний рівень оподаткування без шкоди для бізнесу.

Можливість досягнення цього обумовлюється ґрунтовною фаховою підготовкою майбутніх фахівців фінансистів та керівників як підприємств незалежно від організаційно-правової форми господарювання, так і працівників контролюючих органів, органів державного управління. Навчальна дисципліна „Податковий менеджмент” враховує всі аспекти сучасної практики в оподаткуванні.

Основою для здобуття студентами знань та практичних навичок з дисципліни „Податковий менеджмент” є ґрунтовне опрацювання ними лекційного та практичного матеріалу.

Ключові слова: менеджмент, податковий менеджмент, платники податків, податкові зобов'язання, податкова застава.

Abstract

At present, the economic conditions in which domestic enterprises operate are characterized by a high level of uncertainty and dynamism of the factors of the environment. In such conditions, the ability of managers not only of business, but also of state authorities, to adapt to changes in the environment and to make scientifically sound, optimal decisions for the purpose of conducting an effective financial policy becomes important.

It is in today's conditions that tax management is of particular importance, which ensures a steady flow of payments into the budget and the compliance of tax and natural persons by natural and legal persons. Owning forms and methods of tax management specialists of enterprises and entrepreneurs will be able to determine the optimal level of taxation without harming business.

The possibility of achieving this is conditioned by sound professional training of future specialists of financiers and managers of enterprises irrespective of the organizational and legal form of management, as well as employees of the controlling bodies, bodies of state administration. The discipline "Tax Management" takes into account all aspects of modern taxation practice.

The basis for obtaining students knowledge and practical skills in the discipline "Tax Management" is a thorough study of their lecture and practical material.

Key words: management, tax management, taxpayers, tax liabilities, tax collateral

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів		Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”	Нормативна	
5	5			
Модулів – 1		Спеціальність: 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2			5-й	6-й
			Семестр	
Загальна кількість годин			10-й	12-й
150 год.	150 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. Самостійної роботи студента – 10 год.		Рівень вищої освіти магістр	26 год.	2 год.
			Практичні	
			26 год.	10 год.
			Самостійна робота	
			98 год.	138 год.
			Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання 35,0 % до 65,0 %;
для заочної форми навчання 8,0 % до 92,0 %.

2. МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання даної начальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок у галузі управління податковою діяльністю.

Основними завданнями вивчення дисципліни „Податковий менеджмент” є:

- вивчення теоретичних та організаційних засад податкового законодавства і менеджменту;
- набуття навичок контрольної роботи податкових органів, умінь роз’яснювати положення податкового законодавства, розв’язувати дискусійні питання, подавати пропозиції щодо його вдосконалення.

У результаті вивчення начальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основи організації податкового менеджменту; державне податкове планування та регулювання;
- повноваження та порядок оскарження дій працівників фіскальної служби;
- порядок обліку, права і відповідальність платників податків;
- підстави та порядок надання відстрочення та розстрочення податкових зобов’язань, узгодження сум податкових зобов’язань;
- зміст технології управління податковим боргом;
- принципи податкового контролю, види перевірок податкових органів;
- методи документального та фактичного контролю правильності нарахування податків та інших обов’язкових платежів;
- форми податкової звітності платників податків;
- причини та форми ухилення від сплати податків.

вміти:

- аналізувати фінансово-господарську діяльність платника податку, податкову звітність, стан обов’язкових платежів до бюджету, причини податкової заборгованості платників, типові порушення чинного законодавства з питань оподаткування;
- контролювати своєчасність подання податкової звітності до податкових органів, правильність заповнення податкових декларацій та розрахунків і вірогідність поданих у них даних, стан активів платника, що перебувають у податковій заставі;
- розробляти методики проведення перевірок, критерії оцінювання та показники ефективності податкового контролю;
- розраховувати суми податків та обов’язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджету, суми пені та фінансових санкцій.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Державний податковий менеджмент

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи податкового менеджменту

1. Сутність податкового менеджменту.
2. Основи організації та елементи податкового менеджменту.
3. Податкове навантаження.

Тема 2. Система державного податкового менеджменту

1. Елементи державного податкового менеджменту.
2. Державне податкове планування і прогнозування.
3. Державне податкове регулювання.
4. Процедура податкового адміністрування.
5. Права та обов'язки органів Державної фіскальної служби.
6. Права та обов'язки платників податків.
7. Податковий аудит.

Тема 3. Облік платників податків

1. Необхідність та сутність обліку платників податків.
2. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації.
3. Облік юридичних осіб - платників податків.
4. Облік фізичних осіб – платників податків.
5. Порядок внесення змін до облікових документів та зняття з обліку платників податків.

Тема 4. Облік податкових надходжень та обслуговування платників податків

1. Облік податкових зобов'язань.
2. Строки і джерела погашення податкових зобов'язань та розрахунки держави з платниками.
3. Обслуговування платників податків.
4. Податкові роз'яснення та навчання платників податків.

Тема 5. Порядок погашення податкових зобов'язань та податкового боргу

1. Поняття про податкове зобов'язання та податковий борг платників податків
2. Узгодження сум податкових зобов'язань
3. Податкові вимоги та джерела сплати податкових зобов'язань.
4. Податкова застава.
5. Адміністративний арешт активів платників податків.
6. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань.

Змістовий модуль 2.

Податковий контроль в системі податкового менеджменту

Тема 6. Види перевірок податковими органами

1. Сутність та види податкових перевірок.
2. Організація проведення камеральної перевірки.
3. Організація проведення планової виїзної перевірки.
4. Організація позапланової виїзної перевірки.

Тема 7. Контрольна діяльність податкових органів

1. Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення.
2. Контроль сплати ПДВ.
3. Контроль сплати податку на прибуток підприємств.
4. Контроль сплати платежів за ресурси.

Тема 8. Відповідальність платників податків

1. Фінансова відповідальність платників податків.
2. Адміністративна відповідальність.
3. Кримінальна відповідальність.

Тема 9. Корпоративний податковий менеджмент

1. Сутність та елементи корпоративного податкового менеджменту.
2. Податкове планування на підприємствах.
3. Ухилення від оподаткування.

Тема 10. Митний контроль

1. Сутність та принципи здійснення митного контролю.
2. Зони митного контролю.
3. Форми митного контролю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	дена форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Державний податковий менеджмент								
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи податкового менеджменту	13	2	2	9	14	-	1	13
Тема 2. Система державного податкового менеджменту	18	4	4	10	15	-	1	14
Тема 3. Облік платників податків	14	2	2	10	15	-	1	14
Тема 4. Облік податкових надходжень та обслуговування платників податків	16	3	3	10	15	-	1	14
Тема 5. Порядок погашення податкових зобов’язань та податкового боргу	16	3	3	10	16	1	1	14
Разом за змістовим модулем 1	77	14	14	49	75	1	5	69
Змістовий модуль 2. Податковий контроль в системі податкового менеджменту								
Тема 6. Види перевірок податковими органами	16	3	3	10	14	-	1	13
Тема 7. Контрольна діяльність податкових органів	16	3	3	10	16	1	1	14
Тема 8. Відповідальність платників податків	14	2	2	10	15	-	1	14
Тема 9. Корпоративний податковий менеджмент	14	2	2	10	15	-	1	14
Тема 10. Митний контроль	13	2	2	9	15	-	1	14
Разом за змістовим модулем 2	73	12	12	49	75	1	5	69
Усього годин	150	26	26	98	150	2	10	138

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Теоретичні та організаційні основи податкового менеджменту. Сутність податкового менеджменту. Основи організації та елементи податкового менеджменту. Податкове навантаження.	2	1
2.	Система державного податкового менеджменту. Елементи державного податкового менеджменту. Державне податкове планування і прогнозування. Державне податкове регулювання. Процедура податкового адміністрування. Права та обов'язки органів Державної податкової служби. Права та обов'язки платників податків. Податковий аудит.	4	1
3.	Облік платників податків. Необхідність та сутність обліку платників податків. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації. Облік юридичних осіб - платників податків. Облік фізичних осіб – платників податків. Порядок внесення змін до облікових документів та зняття з обліку платників податків.	2	1
4.	Облік податкових надходжень та обслуговування платників податків. Облік податкових зобов'язань. Строки і джерела погашення податкових зобов'язань та розрахунки держави з платниками. Обслуговування платників податків. Податкові роз'яснення та навчання платників податків.	3	1
5	Порядок погашення податкових зобов'язань та податкового боргу. Поняття про податкове зобов'язання та податковий борг платників податків. Узгодження сум податкових зобов'язань. Податкові вимоги та джерела сплати податкових зобов'язань. Податкова застава. Адміністративний арешт активів платників податків. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань.	3	1
6.	Види перевірок податковими органами. Сутність та види податкових перевірок. Організація проведення камеральної перевірки. Організація проведення планової виїзної перевірки. Організація позапланової виїзної перевірки.	3	1

1	2	3	4
7.	Контрольна діяльність податкових органів. Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Контроль сплати ПДВ. Контроль сплати податку на прибуток підприємств. Контроль сплати платежів за ресурси.	3	1
8.	Відповідальність платників податків. Фінансова відповідальність платників податків. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність.	2	1
9.	Корпоративний податковий менеджмент Сутність та елементи корпоративного податкового менеджменту. Податкове планування на підприємствах. Ухилення від оподаткування.	2	1
10.	Митний контроль. Сутність та принципи здійснення митного контролю. Зони митного контролю. Форми митного контролю.	2	1
Всього		26	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год. занять – 26 год.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС – 30 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 42.

Усього – 98.

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань.

6.1 Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Теоретичні та організаційні основи податкового менеджменту. Дослідити сутність податкового менеджменту. Основи організації та елементи податкового менеджменту. Податкове навантаження.	9	13
2.	Система державного податкового менеджменту. Розкрити сутність елементів державного податкового менеджменту. Державне податкове планування і прогнозування. Державне податкове регулювання. Процедура податкового адміністрування. Права та обов'язки органів Державної податкової служби. Права та обов'язки платників податків. Податковий аудит.	10	14

1	2	3	4
3.	Облік платників податків. Необхідність та сутність обліку платників податків. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації. Облік юридичних осіб - платників податків. Облік фізичних осіб – платників податків. Порядок внесення змін до облікових документів та зняття з обліку платників податків.	10	14
4.	Облік податкових надходжень та обслуговування платників податків. Облік податкових зобов'язань. Строки і джерела погашення податкових зобов'язань та розрахунки держави з платниками. Обслуговування платників податків. Податкові роз'яснення та навчання платників податків.	10	14
5	Порядок погашення податкових зобов'язань та податкового боргу. Поняття про податкове зобов'язання та податковий борг платників податків. Узгодження сум податкових зобов'язань. Податкові вимоги та джерела сплати податкових зобов'язань. Податкова застава. Адміністративний арешт активів платників податків. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань.	10	14
6.	Види перевірок податковими органами. Сутність та види податкових перевірок. Організація проведення камеральної перевірки. Організація проведення планової виїзної перевірки. Організація позапланової виїзної перевірки.	10	13
7.	Контрольна діяльність податкових органів Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Контроль сплати ПДВ. Контроль сплати податку на прибуток підприємств. Контроль сплати платежів за ресурси.	10	14
8.	Відповідальність платників податків Фінансова відповідальність платників податків. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність.	10	14
9.	Корпоративний податковий менеджмент Сутність та елементи корпоративного податкового менеджменту. Податкове планування на підприємствах. Ухилення від оподаткування.	10	14
10.	Митний контроль. Сутність та принципи здійснення митного контролю. Зони митного контролю. Форми митного контролю.	9	14
Всього		98	138

7. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Податковий менеджмент» використовуються мультимедійна презентація (із застосуванням PowerPoint) роздатковий матеріал та дискусійне обговорення проблемних питань. При проведенні практичних заняттях передбачається розв'язання задач та тестовий контроль.

8. Методи контролю

При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні форми контролю знань студентів, зокрема:

- **тестування.** Така форма контролю дозволяє перевірити ступінь підготовки студентів до кожного заняття, проводиться регулярно;

- **аналіз ситуацій.** Така форма контролю дозволяє перевірити вміння студентів застосувати отримані знання на практиці, вміння самостійно аналізувати проблемну ситуацію, визначати альтернативні варіанти вирішення проблеми, приймати обґрунтовані рішення; проводиться регулярно;

- **опитування.** Проводиться з метою виявлення вміння студентів відповідати на поставлені запитання, виявлення рівня засвоєння викладеного матеріалу та ін.; проводиться регулярно на вибірковій основі;

- **самостійна робота.** Така форма контролю дозволяє виявити вміння студента самостійно опрацьовувати додатковий матеріал та формувати власну думку про ті чи інші економічні процеси і явища; проводиться постійно.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання та задачі (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді здачі іспиту теоретична частина (тестові завдання), практична частина (розрахункові задачі).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Підсумковий тест (екзамен)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40
										100

T1, T2, ..., T11 – теми відповідних змістових модулів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	
60-63	задовільно
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни „Податковий менеджмент” для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю денної та заочної форм навчання / Л. М. Акімова, Рівне: НУВГП, 2018. – 40 с. Режим доступу в цифровому репозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/8636/>

2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни „Податковий менеджмент” для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання / Л.М. Акімова Рівне: НУВГП, – 2018. – 31 с. Режим доступу в цифровому репозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/8637/>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Податковий менеджмент : підручник / О. В. Зайцев. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с.

2. Податковий менеджмент: навч. посібник / Д.І. Дема, І.В. Шевчук, Г.П. Мартинюк; за заг. ред. Д.І. Деми. Київ: Алерта, 2017. 256 с.

3. Бечко П. К. Податковий менеджмент : навч. посіб. / П. К. Бечко, Н. В. Лиса Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.

4. Білик М. Д. Податкова система України : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2006. 192 с.

5. Рева Т.М. Податковий менеджмент: навч. пос.-2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦНЛ, 2005. 282 с.

Допоміжна

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 80731-10 поточна редакція 06.01.2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

2. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-17 поточна редакція від 01.01.2018 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-17 поточна редакція 03.12.2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

12. Електронний репозиторій за навчальною дисципліною

1. Акімова Л. М. Гармонізація податкового законодавства України до вимог європейського союзу / Л. М. Акімова, Л. О. Першко // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України: матеріали XI регіон. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 15 травня 2014 р.)]. / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ при Президентові України. 2014. С. 120-121. Режим доступу в цифровому репозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/3954/>

2. Akimova L. Problems of tax capacity realization of the middle class in Ukraine / L.Akimova, V.Klymenko, O.Akimov // Organizational and economic mechanisms of development of the financial system: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi / ISMA University. – Riga: «Landmark» SIA, 2016. – 222 p. (з власним внеском – с. 9-18). Режим доступу в цифровому репозитарії НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/5161/>

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/>

2. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Електронні форми документів. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/elektronni-formi-dokumentiv/>

